

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

РЕФЕРАТ
Кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «Туризм»
за магістерською програмою професійного спрямування
«економіка і управління туристичною діяльністю»
на тему: «Перспективи розвитку культурно-пізнавального туризму у
Львівській області»

Виконавець:

Студентка ЦЗФН
Белік Марина Вячеславівна

Науковий керівник:

К.е.н., Професор
Герасименко Віктор Григорович

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми: культурно-пізнавальний туризм є одним з найбільш прогресуючих на ринку України. Він гарантує збільшення доходної частини бюджету за рахунок податків, здатний залучити іноземну валюту та інвестиції. Львівська область є однією з провідних в Україні за темпами розвитку і популярності культурно-пізнавального туризму, тому потребує вдосконалення теоретичних і методичних аспектів щодо управління розвитком цього виду туризму Львівського регіону з урахуванням особливостей діяльності організацій, установ і підприємств туристично-рекреаційної сфери.

Мета дослідження: дослідження стану культурно-пізнавального туризму у Львівській області та обґрунтування напрямів його подальшого розвитку.

Завдання дослідження:

- описати сутність культурно-пізнавального туризму;
- дослідити кількість культурних ресурсів Львівського регіону;
- проаналізувати рівень розвитку культурно-пізнавального туризму у Львівській області;
- запропонувати шляхи активізації культурно-пізнавального туризму на Львівщині;
- обґрунтувати необхідність активізації культурно-пізнавального туризму.

Об'єкт дослідження: розвиток культурно-пізнавального туризму на території Львівської області.

Предмет дослідження: обґрунтування конкретних заходів щодо розвитку культурно-пізнавального туризму.

Методи дослідження: методи аналізу і синтезу, порівняння, групування даних, причинно-наслідкових зв'язків для дослідження причин виникнення проблем у процесі розвитку культурно-пізнавального туризму.

Інформаційна база дослідження: стратегії і програми розвитку туризму в Україні та Львівській області, наукові джерела та інтернет-ресурси. В якості статистичної бази були використані офіційні сайти Держкомстату України, Головного управління статистики у Львівській області, матеріали наукових конференцій. Теоретичною основою дослідження є – наукові публікації та монографічні видання вітчизняних вчених.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел

(56 найменувань), та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 97 сторінок. Основний зміст викладено на 89 сторінках. Робота містить 13 таблиць, 5 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю «Умови і фактори розвитку культурно-історичного туризму в регіоні», ОНЕУ, 2017.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Науково-теоретичні засади туризму і туристичної діяльності» розглянуто сутність туризму, умови і фактори його розвитку, функції та класифікації видів туризму, визначено різновиди культурно-пізнавального туризму.

У другому розділі «Аналіз розвитку культурно-пізнавального туризму у Львівській області» проаналізовано кількість культурних ресурсів України та Львівської області. Досліджено рівень розвитку та популярності культурно-пізнавального туризму на Львівщині. На прикладі туроператора «Галінтур» розглянуто організацію культурно-пізнавальних турів.

У третьому розділі «Шляхи активізації культурно-пізнавального туризму у Львівській області» розроблений маршрут екскурсії у Львові. Запропоновані шляхи чинники розвитку культурно-пізнавального туризму.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Сучасний стан культурно-пізнавального туризму у Львівській області потребує активізації проблем туризму на різних рівнях українського суспільства;

2. Львівщина має значний потенціал для розвитку в'їзного і внутрішнього культурно-пізнавального туризму, що зумовлено насамперед значною кількістю унікальних історичних та культурних пам'яток. Львівська область входить до п'ятірки найбільш привабливих та популярних туристично-рекреаційних регіонів України. З огляду на складне історичне минуле та багатовікове співіснування багатьох народів і релігій область володіє значним культурним та туристичним потенціалом. На території Львівської області зосереджено 25% всієї історико-архітектурної спадщини України. Загальна кількість пам'яток історії, археології, містобудування і архітектури, монументального мистецтва в області – 3934;

3. Культурний потенціал області формується за рахунок архітектурно-історичних пам'яток національного та місцевого значення, зокрема 794

архітектурні та містобудівні пам'ятки національного значення, 2637 пам'яток місцевого значення та 834 пам'ятки археології, 14 з яких мають статус національних. Основна частина об'єктів (2313) зосереджена у Львові, який за їх кількістю та різноманітністю займає перше місце в державі. Центральна частина міста внесена до списку світової спадщини ЮНЕСКО;

4. У кваліфікаційній роботі магістра розрахований коефіцієнт рекреаційної значимості регіону за методикою В. Мацоли. У Львівській області на 100 км² припадає 18 об'єктів культурної спадщини (враховуючи всі фіксовані об'єкти) та 1,8 об'єктів загальнонаціонального значення. За шкалою оцінювання методики за В. Мацолою Львівська область отримує 2 бали, що характеризує територію, як високоатрактивну;

5. У 2017 році туроператори та турагенти Львівщини обслуговували 175 150 туристів, з яких 86 455 – внутрішні туристи. Кількість іноземних туристів за рік зменшилася на 8,7%, а внутрішніх — на 3,9%. У 2017 році частка внутрішніх туристів Львівської області склала 18,1% від загальної кількості внутрішніх туристів по Україні. А число іноземців склало 15,3% з загальної кількості. Ці дані свідчать про те, що Львівська область є одним з провідних туристичних регіонів України, на який припадає високий відсоток туристичних відвідувань;

6. За результатами опитування туристів близько 65% відвідувачів приїждять у Львівську область саме з культурно-пізнавальною метою, що свідчить про високий рівень розвитку даного виду туризму та зацікавленості туристів;

7. Дослідження встановило, що середня тривалість перебування туриста у Львові становить 4,4 дні, зокрема, американський турист відпочиває у Львові в середньому 9 днів, німецький турист - 5,5 дні, а польський - 3,6 днів. Українці ж перебувають у Львові в середньому 3,9 дні. У 2017 році середня завантаженість готелів зросла на 20% і становить 80,1 %. 77,6% туристів приїжджає до Львова з метою відпочинку та розваг. 58% відвідують Львів вперше, що на 51 % більше ніж у 2016 році. Загальні витрати українського туриста під час перебування у Львові становлять 4 133 грн. (138 EUR), іноземного - 561 EUR. Індекс туристичної привабливості міста зріс з 4,6 у 2016 році до 4,8 у 2017 році (з максимальних 5-ти);

8. Нами виявлено, що впродовж останніх трьох років Львівська область активно розвиває культурно-пізнавальний туризм. Зокрема у вересні 2017 року спільно з оператором мобільного зв'язку Vodafone та львовознавцем Ільком Лемком був реалізований проект «розумний» маршрут «Вперше у Львові». Маршрут візуалізується за допомогою кам'яних табличок з QR-кодами, розміщеними біля культурних та історичних пам'яток. Доступний

чотирма мовами: українською, англійською, німецькою, польською. Маршрут об'єднав 15 локацій і користується великою популярністю серед туристів;

9. Проведено аналіз туристичних потоків, який показав, що у 2017 основні туристи Львівщини прибували з Польщі, Німеччини, Туреччини, Білорусі та США. Основними містами походження внутрішніх туристів є Київ, Львів, Дніпро, Харків та Одеса;

10. У кваліфікаційній роботі узагальнено передовий досвід львівських туроператорів, зокрема туроператора «Галінтур»;

11. Позитивним фактором розвитку культурно-пізнавального туризму є розширення географії польотів. У 2017 році ДП «МА «Львів» ім. Данила Галицького» розширило географію польотів зі Львова до міст Брешія (Італія), Вроцлав (Польща), Берлін (Німеччина), Познань (Польща), Бидгощ (Польща), Мілан. Кількість напрямків у 2017 році – 33, що на 9 більше ніж у 2016 р. Кількість авіакомпаній у 2017 році – 19, на 2 більше ніж у 2016 р;

12. Надходження до міського бюджету від туризму та сфери гостинності у порівнянні з минулим роком зросли у 1,8 рази, та становлять 127,8 млн гривень. В середньому 1 турист витрачав за весь період перебування у Львові 350 євро. Минулоріч такий показник становив 130 євро;

13. Досліджено, що найпопулярнішими точками відвідувань для українців залишаються Ратуша – 60% відвідувань та Високий Замок – 20%. Ресторан «Криївка» – 19%, вперше увійшов у трійку лідерів. Туристи з Польщі займають 2 місце серед усіх туристів Львова. Поляки перебувають у Львові в середньому 3,6 днів та витрачають по 75 євро, або 2,5 тисячі гривень в день. Поляки найчастіше відвідують Ратушу - 52%, Оперний театр – 30% та Личаківський цвинтар – 26%. Найдовше у Львові залишаються туристи з США – 9 днів. В середньому вони витрачають 131 євро, або 4361 гривню в день. Американці відвідують Ратушу - 57%, Високий Замок – 42% та Оперний театр – 23%;

14. Виявлено, що значення туристичної галузі постійно зростає. За останні роки підвищився вплив цієї галузі на міжнародні зв'язки та на розвиток окремих регіонів нашої країни. Значна частка валютних надходжень до бюджету країни походить саме з туристичного бізнесу;

15. Львівська область має все необхідне для активізації культурно-пізнавального туризму. На основі досліджень, проведених у кваліфікаційній роботі магістра, були виявлені наступні проблеми у розвитку культурно-пізнавального туризму на території Львівщини:

- незадовільний стан туристичних об'єктів (занедбані та напівзруйновані пам'ятки замково-палацової культури; незадовільний матеріально-технічний стан закладів культури та мистецтва; відсутність сучасних систем охорони, що призводить до втрати окремих цінних експонатів з музеїв, галерей);

- неякісний стан доріг та відсутність під'їздів до багатьох туристичних об'єктів;

- низький рівень транспортних послуг усіх видів, особливо міжміського сполучення в межах області (відсутність інформації про розклад рейсів або складність її отримання, відміни рейсів, незадовільний стан транспортних засобів);

- недостатність інформаційно-маркетингового забезпечення просування туристичних та інвестиційних можливостей у сфері туризму та рекреації Львівської області;

- брак економічних, зокрема податкових та фінансово-кредитних стимулів для розвитку туризму, туристично-рекреаційного бізнесу, залучення інвестицій у туристичну галузь;

- проблема проведення нелегальних екскурсій польськими гідами;

- нестача фінансування та кваліфікованих спеціалістів для реставрації і відновлення історико-культурних, архітектурних пам'яток, раціонального використання та збереження туристично-рекреаційних і природних ресурсів;

- слабка взаємодія органів місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо забезпечення розвитку туризму і рекреації в регіоні;

- недостатнє забезпечення професійними кадрами в галузі туризму і рекреації та неналежний рівень підготовки кадрів для туристичної галузі;

- неефективне використання туристичного потенціалу у районах області та сільській місцевості.

16. Враховуючи виявлені проблеми, були розроблені рекомендації, щодо активізації культурно-пізнавального туризму у Львівській області, а саме:

- розробка нових культурно-пізнавальних маршрутів з урахуванням потреб та інтересів туристів, потенціалу культурних ресурсів;

- вдосконалення вже існуючих маршрутів (особливо екскурсійних), модернізація транспорту;

- забезпечення високоякісної рекламно-інформаційної продукції на іноземних мовах, яка висвітлить туристичні можливості, культуру Львівської області для розповсюдження серед іноземних туристів;

- проведення маркетингових досліджень;

- забезпечення охорони та збереження культурно-історичних пам'яток;

- проведення реставрацій та капітальних ремонтів культурних об'єктів, які цього потребують;
- врегулювання політичної ситуації у країні;
- раціональне використання культурних ресурсів;
- покращення туристичної інфраструктури;
- підтримка малого та середнього бізнесу у туристичній сфері з боку держави;
- збільшення фінансування з боку держави;
- розвиток міжнародної співпраці в галузі культурно-пізнавального туризму;
- боротьба з тінізацією туристичного бізнесу;
- створення сприятливих умов для інвестування у туризм;
- митне та податкове регулювання у сфері туризму;
- запровадження пільгового бюджетного фінансування програм розвитку туризму;
- економічне стимулювання розвитку матеріальної бази, туристичної інфраструктури через залучення позабюджетних джерел, зокрема іноземних інвестицій для реконструкції культурних об'єктів;
- проведення маркетингових досліджень, націлених на покращення іміджу країни;
- подання заявок на проведення заходів гуманітарного характеру (музичні, пісенні фестивалі та конкурси, тематичні фестивалі, виставки та ін.) з метою забезпечення завантаженості готелів, розвитку внутрішнього туризму;
- сприяння місцевої влади участі у міжнародних туристичних програмах;
- вдосконалення системи підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації туристичних кадрів.

17. Проаналізувавши сучасний стан культурно-пізнавального туризму, отримуємо висновок, що за останні десять років він знаходиться на етапі розвитку, та все більшого наближення до міжнародних стандартів: відкривається багато туристичних фірм, вдосконалюється система надання туристичних послуг, знаходяться нові підходи до їх реалізації. Проте ряд перелічених факторів гальмують розвиток культурного туризму.

18. Шляхами розвитку культурно-пізнавального туризму Львівської області можуть бути проведення необхідної рекламної та агітуючої роботи по зацікавленню української діаспори, як потенційних інвесторів у вкладанні

коштів в український туризм; введення новітніх технологій у цій галузі; створення туристичних центрів.

АНОТАЦІЯ

Белік М.В., «Перспективи розвитку культурно-пізнавального туризму», кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Туризм» за магістерською програмою «економіка і управління туристичною діяльністю»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – розвиток культурно-пізнавального туризму на території Львівської області.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти історичних періодів розвитку туризму, функції та види туризму, а також особливості культурно-пізнавального туризму.

Проаналізовано кількість культурних ресурсів Львівської області, рівень розвитку та популярності культурно-пізнавального туризму на території Львівщини, фактори впливу на розвиток культурно-пізнавального туризму. На прикладі туроператора «Галінтур» розглянута організація культурно-пізнавальних турів.

Запропоновано шляхи активізації культурно-пізнавального туризму у Львівській області. Розроблено маршрут екскурсії.

Ключові слова: культурно-пізнавальний туризм, культурні ресурси, екскурсійна діяльність, туристичний потенціал.

ANNOTATION

Belik M.V., «Prospects for the development of cultural and educational tourism in the Lviv region», thesis for Master degree in specialty «Tourism» under the program «Economics and management of tourism activities».

Odessa National Economic University

Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. The object of the research is the development of cultural and tourism in the territory of Lviv region. Diploma thesis deals with theoretical aspects of historical periods of tourism development, functions and kinds of tourism, as well as features of cultural and educational tourism.

The amount of cultural resources of the Lviv region, the level of development and popularity of cultural tourism in the territory of Lviv region, factors of influence on the development of cultural tourism have been analyzed. An example of the tour operator "Galintour" considered the organization of cultural tours.

Offered the ways of activization of cultural tourism in the Lviv region. The route of excursion is developed.

Key words: cultural tourism, cultural resources, excursion activity, tourist potential.